
Partners praten weinig over de keuze voor een eerste kind

ARIEKE RIJKEN

Anders dan door verschillende auteurs/wetenschappers wordt gesteld, blijkt uit diepteinterviews met NKPS-respondenten, dat veel partners niet uitgebreid van gedachten wisselen over of en wanneer ze kinderen willen. Vaak komt het onderwerp aan de orde als ze elkaar pas kennen waarna er lange tijd niet over wordt gesproken. Over de mogelijke gevolgen van het krijgen van een eerste kind in de zin van verantwoordelijkheid, verlies van vrijheid, en het meewegen van opleiding en carrière bij de planning werd verschillend gedacht.

Kinderen krijgen is niet meer vanzelfsprekend in moderne samenlevingen zoals die in Nederland. De standaardlevensloop, waarin huwelijk en kinderen krijgen onlosmakelijk met elkaar waren verbonden, is vervangen door een keuzebio-grafie. De overgrote meerderheid van de mensen kiest wel voor kinderen, zij het op steeds latere leeftijd. Verschillende auteurs stellen dat door individualisering en emancipatie van vrouwen partnerrelaties complexer zijn geworden, en dat als gevolg daarvan meer tussen partners wordt gecommuniceerd en onderhandeld, bijvoorbeeld over het krijgen van kinderen.

Vanuit deze achtergrond zijn 34 paren met jonge kinderen uitgebreid geïnterviewd over het besluitvormingsproces dat vooraf ging aan de geboorte van elk van hun kinderen, en over eventuele toekomstige kinderen. Deze paren werden geselecteerd uit de respondenten van de eerste NKPS-ronde. Alleen paren met kinderen zijn geïnterviewd. De helft van de paren kreeg hun eerste kind op relatief jonge en de andere helft op relatief hoge leeftijd, dat wil zeggen: de vrouw

was 25 jaar of jonger, respectievelijk 32 jaar of ouder bij de geboorte van het eerste kind, de man was meestal een paar jaar ouder. De meeste 'oudere ouders' leerden elkaar op oudere leeftijd kennen dan de 'jonge ouders', maar wachtten binnen de relatie ook langer met het krijgen van kinderen. Verder waren meer 'oudere ouders' dan 'jonge ouders' getrouwd toen hun eerste kind werd geboren. Hier worden 'jonge ouders' en 'oudere ouders' met elkaar vergeleken waar het gaat om het besluitvormingsproces dat voorafgaat aan het krijgen van een eerste kind. De aandacht wordt in het bijzonder gericht op communicatie tussen de partners tijdens dit besluitvormingsproces en op de argumenten die een rol hebben gespeeld.

Weinig communicatie tussen partners

Verreweg de meeste 'jonge ouders' maar ook de – veelal hoger opgeleide – 'uitstellers' blijken weinig te hebben gepraat over een eerste kind voordat ze besloten om een kind te krijgen. De vraag of het paar/de partners kinderen wilde(n),

gaf al helemaal geen aanleiding tot uitgebreide gesprekken. Hierbij moet worden bedacht dat alleen paren met kinderen zijn geïnterviewd. Paren die lang hebben getwijfeld, maar uiteindelijk geen kinderen hebben gekregen, zijn niet geïnterviewd. Veel van de geïnterviewde paren, vooral de paren die uiteindelijk pas op oudere leeftijd een kind kregen, hebben in het begin van hun relatie kort over het al dan niet krijgen van kinderen gesproken. Het onderwerp werd door zowel vrouwen als mannen voor het eerst aan de orde gesteld. Meestal werd dan duidelijk dat beide partners ooit kinderen wilden, maar er werd dan nog niet besproken wanneer. Alleen de partners die al boven de 30 waren toen ze elkaar leerden kennen, maakten vaak gelijk een 'tjidsplanning'. Bij hen kwam de kinderwens vaak al ter sprake tijdens één van de eerste ontmoetingen. Bij de andere paren was het onderwerp kinderen krijgen na de eerste aftasting van elkaars kinderwens in veel gevallen lange tijd geen 'issue' meer. Er werd pas weer over gesproken als één of beide partners het gevoel had(den) aan kinderen toe te zijn. Slechts in enkele gevallen moest de vrouw de man ervan overtuigen dat het toch echt tijd was, maar vaak waren de partners het zeer snel eens. Als er al werd overlegd over de 'timing' van de eerste zwangerschap, was dat vooral omdat de partners eerst nog wilden trouwen of verhuizen. Alle paren legden er de nadruk op dat ze het belangrijk vonden dat beide partners het eens waren over het krijgen van een kind.

Een verschil in communicatie tussen de 'jonge ouders' en die tussen de 'oudere ouders' is dat praktische zaken, bijvoorbeeld met betrekking tot werk en kinderopvang, door de 'uitstellers' uitgebreider en al voor de zwangerschap werden besproken. Veel 'jonge ouders' spraken pas over dit soort praktische zaken als de vrouw al zwanger was.

Verlies van vrijheid

Sommige partners, vooral diegenen die op jonge leeftijd hun eerste kind kregen, maakten zich van te voren niet druk over de veranderingen die het krijgen van kinderen met zich mee brengt:

Vrouw: "Nou, toen was het al dat steeds meer mensen wat ouder aan kinderen begonnen, en waarom, dat weet ik eigenlijk niet. (...) En eh, ik zie het niet als 'ik wil eerst leven en dan kinderen', want, met kinderen leef je ook."

Vrouw: "Ik ging er eigenlijk best wel blind in. Ik heb er helemaal niet zo over nagedacht van kunnen we het betalen?"

Andere partners daarentegen hadden voordat ze kinderen kregen wel het idee dat ze hun vrijheid zouden verliezen en zagen op tegen de verantwoordelijkheid die het opvoeden van kinderen met zich meebrengt, zoals blijkt uit de volgende citaten van 'oudere ouders':

Man: "Je was meer bezig met leuke dingen doen, plezier maken en ik had al bij mijn zusjes gezien dat zodra er kinderen kwamen, dat alles veranderde in hele strakke stramiënen en toen dacht ik: daar ben ik absoluut nog niet aan toe."

Man: "Over de gevolgen van het kind, daar hebben we het wel over gehad. Van nou oké, als het kind ziek is, wat doe je dan met je werk? Wie neemt er dan vrij bijvoorbeeld?"

Vrouw: "Ik vond het een hele, ik vond het wel een hele grote stap. Het was ook wel, eh ja, een zorg ja inderdaad ook."

Echter, interessant is dat ook een aantal andere 'oudere ouders' aangaven dat gedachten over verlies van vrijheid of het opzien tegen verantwoordelijkheid geen enkele rol hebben gespeeld bij de besluitvorming omtrent de timing van hun eerste kind. Dit komt omdat tijdens hun 'vrije jaren' het idee om kinderen te krijgen simpelweg niet bij hen opkwam. Pas toen ze het gevoel hadden dat zij genoeg vrijheid hadden genoten, werd het krijgen van kinderen een issue. In die 'levensfase' zagen zij niet meer op tegen de verantwoordelijkheid of het verlies van vrijheid.

Ook met betrekking tot opleiding en carrière komen we verschillende patronen tegen. Terwijl een enkeling in het vooruit plande om na het afronden van een opleiding aan kinderen te beginnen, hadden anderen niet het idee dat deze zaken aan elkaar waren gerelateerd:

Vrouw: "Dat (haar carrière, A.R.) heeft niets met kinderen krijgen te maken. Het is niet zo dat ik dacht: Laat ik eerst mijn opleiding afmaken, laat ik eerst carrière maken en dan misschien eens een kind. Nee, op het moment dat ik daar meer bezig was, heb ik helemaal niet over kinderen nagedacht."

De kwalitatieve interviews laten dus zien dat verbanden die zijn gevonden in kwantitatief onderzoek, bijvoorbeeld dat een hoge opleiding leidt tot uitstel van het eerste kind, volgens verschillende mechanismen tot stand kunnen komen: sommige mensen stellen het krijgen van kinderen bewust uit, bij anderen komt het idee om kinderen te krijgen gewoon niet eerder op.

Drs. A.J. Rijken, Universiteit Utrecht.

E-mail: a.j.rijken@uu.nl

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en beoogt de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken te bevorderen. Inlichtingen over toezending van kopij kunnen worden ingewonnen bij de redactie

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan. Toezending van bewijs-exemplaren wordt op prijs gesteld.

Het NIDI is een instituut van de KNAW dat zich bezighoudt met onderzoek naar ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de bevolking

colofon

Demos	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry Bronsema, eindredacteur drs. Joop de Beer drs. Gijs Beets dr. Luc Bonneux
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	http://www.nidi.nl/public/demos/
Abonnementen	gratis
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	Nadorp Druk b.v., Poeldijk

LITERATUUR

- Giddens, Anthony (1992), *The transformation of intimacy: Sexuality, love and eroticism in modern societies*. Cambridge: Polity Press.
- Beck, Ulrich en Elisabeth Beck-Gernsheim (1995), *The normal chaos of love*. Cambridge: Polity Press.

Foto: Morguefile/presto44

